

Vejen til ABA

6 mdr. - 3 år: Normal dagpleje

3 år- 4 år : Normal børnehave

4 år- 6 år : Specialbørnehave

- gruppe med børn med autisme
- begyndende samarbejde omkring enkelte områder, som viste enudvikling

6 år og 7 mdr. august 2002 : 0.C

Nordre Skole i Bramming med intensiv aba-træning

Personale

Træningsleder	37 timer	Kl. 7.30 - 14.00
---------------	----------	------------------------

Hovedansvaret for at samle træningen
Varetage struktureret træning i 30 timer / uge
Varetage registrering i forbindelse med træningen
Forberedelse og afholdelse af staff-møder
Fremskaffelse af træningsmateriale
Optagelse af video og billeder

SFO-støtte pædagog 12 timer	Kl. 13.00 - 15.45
-----------------------------	----------------------

Generelisere indlærte færdigheder i sføregi
Integrering - omvendt integrering

SFO tid uden støtte	Kl. 15.45 - 16.30
---------------------	-------------------------

Samarbejdet med lærerne i klassen

Økonomiske og administrative rammer

Bramming Kommune og Ribe Amt har i økonomisk fællesskab etableret projektet. Projektet er etableret under folkeskolelovens § 20 stk. 2. Skoleinspektøren har det overordnede ansvar for Emils udvikling, og projektet følges af PPR.

Økonomi

TIPO-programmet koster årligt (165.000 Nkr.)	146.850 kr.
Dækning af rejseudgifter for konsulent fra TIPO (beløbet her er afsat på baggrund af supervision fra Norge, i dag vil beløbet anslås til at være 10.000- 12.000 kr.)	43.000 kr.
Løn til træningsleder (37 timer/uge)	280.000 kr.
Løn til træningsleder i SFO (12 timer/uge)	88.000 kr.
Tid til samarbejde/ deltagelse i staff-møder for nærmeste samarbejdsparter på skolen	21.000 kr.
Pulje af timer til vikardækning i tilfælde af sygdom hos træningsleder. Anslået udgift	10.000 kr.
Rådighedsbeløb til anskaffelse af stimulus og belønningsmateriale til brug i træningen. Anslået udgift	1.500 kr.
Dækning af udgifter i forbindelse med træningsleders deltagelse i relevante konferencer og seminarer	5.000 kr.
I alt	595.350 kr.

Udgifterne til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i medfør af folkeskolelovens §§20, stk. 2 påhviler amtskommunen, bortset fra et takstbeløb fra kommunen, som er ca. 180.000 kr. + kommunen betaler supervisionen.

Supervision

TIPO- Danmark pr. 1 - 10 2003

Vejledning hver 2. uge kl. 11.00 - 15.00

Supervision af træningsleder og mor,

Planlægning af kommende 3 ugers træning.

Telefonstaff

Vejledning i hjemmet

Kvalitetskontrol

Sertifisering af træningsleder

Dokumentation

Kontinuerlig data-registrering af al træning.

Drill-lister.

Hyppige videooptagelser

Staff møder

Alholdes 1 gang ugentligt

Deltagere: Emil, forældre, træningsleder, sfø

støttepædagog, klasselærer, sføder og skoleinspektør.

Psykolog fra PPR, og amtets ledende skolepsykolog

som har en stående invitation, deltager i staff-møderne med jævne mellemrum.

Her aftales træning i detaljer, deltagelse på klassen, deltagelse i sfo

TRÆNINGENS OPBYGNING

1:1 - Træning
Omvendt integration
Generelisering
Integration

1:1 - Træning i træningsrummet
1:1 - ny voksen i træningsrummet
1:1 - Andet barn i træningsrummet
Andre børn i træningsrummet

voksen på fællesareal
andre børn på fællesareal
udesituation

Andet stimulusmateriale

Hjemme

Træningsområder

- Opmærksomhedstræning som enkeltræning og i alle andre sammenhænge

- Non verbal imitation
  - grovmotorisk
  - finmotorisk
  - ansigtsmotorisk,
  - m. objekter

- Matching
  - 3 d - 3 d
  - 2 d - 2 d
  - 3 d - 2 d
  - Kategorier

- Reseptiv instruks

- Verbal imitation

- Reseptiv benævning

- Expressiv benævning

- Abstrakte begreber

Integration - omvendt integration

- Leg

Socialtræning

Førskolefærdigheder:

Selvhjælpsfærdigheder

- toilettræning , - spisesituationer

Emil's dagsrytme i 1C.

Kl. 7.30	Emil møder
Kl. 7.45	Emil og træner går i klassen.
om	Her bliver alle børnene råbt op- og de fortæller evt.
fået.	oplevelser de har haft, eller viser en ny ting de har
håndtere.	Emil er med på klassen i de situationer han kan
spørgsmål fra	Såsom skrivning af bogstaver / tal. Besvare
	læreren.
Kl. 8.10	Træningslokalet. 1:1 træning.
Kl. 9.10	Emil i klassen, spiser madpakke, går derefter til
frikvarter	med 2 klassekamerater.
Kl. 9.45	Træningslokalet. 1:1 træning
Kl. 11.15	Frikvarter. Hvor en SFO-pæd. Går ned i
frikvarteret. Her	kan Emil lege med andre børn, eller SFO-pæd.
generalisere	ting som træner har bedt hende om.
Kl. 11.45	Spiser frokost sammen med klassen i SFO.
læst	Under spisningen kan vi evt. synge sange, lege, få
	historie.
Kl. 12.10	Træningslokalet hvor træner ofte har et eller flere
børn med til	omvendt integration. Max. 1 time.
Kl. 13.00	Ankommer SFO-støttepæd. Her træner begge
pædagoger	sammen, evt. svære drill bliver gennemgået.
Kl. 14.00	Træner går hjem. SFO-støttepædagog fortsætter
træningen i	- træningslokalet 1:1
	- omvendt integration

- **integration og træning på fællesareal.**

**Kl. 15.45
får opsynet**

**SFO-støttepæd. går hjem, og en anden SFOvoksen,
med Emil.**

**Kl. 16.15
hjemmet og i**

**Emil bliver hentet. Generaliseringen fortsætter i
alle daglidagsgøremål.**

Fremtidsudsigter

Projektet omkring Emil evalueres 1 gang om året.

Med de test resultater som foreligger omkring Emil's indlæringshastighed er det realistisk at forvente at Emil vil udvikle funktionelt verbal sprog.

Foreløbig er det planlagt at projektet omkring Emil løber i 3 år. Derefter evalueres projektet.

Emil's udvikling og træning er meget afhængig af at teamet omkring Emil får supervisionen fra TIPO.

Det betyder, at vurderes man at Emil efter 3 år i intensiv træning fortsat har udviklingspotentiale bør projektet fortsætte, løbende evalueres således at udviklingen og integrationen fremmes bedst muligt.

Projektbeskrivelse vedrørende tidlig indsats over for dreng med gennemgribende udviklingsforstyrrelse (infantil autisme) i Bramming Kommune.

~~Baggrund-~~

Gennem de seneste år har der været en stigning i antallet af børn, der henvises til Børne- og Ungdomspsykiatrisk Ambulatorium med mistanke om en gennemgribende udviklingsforstyrrelse. For en stor del af de henviste børn bliver mistanken efter endt udredning bekræftet.

Dette medfører et øget behov for specialtilbud - såvel inden for børnehaver som skoler. Dertil kommer, at en del forældre søger information om deres barns handicap - via bl.a. internettet - og ikke mindst opsøger informationer om forskellige former for behandlingstilbud.

Dette medfører hos forældrene en forventning om åbenhed og viden hos amter, kommuner og eksisterende behandlingstilbud omkring forskellige behandlingsstrategier.

I Ribe Amt samt i Bramming Kommune er der et ønske om, at fokusere på muligheden for integration i kommunens egne skoler fremfor udskillelse til specialskoler, hvor dette anses for muligt og forsvarligt under hensyntagen til arten af barnets vanskeligheder samt iværksættelse af eventuelle hjælpeforanstaltninger for at muliggøre den ønskede integration. Dette er baggrunden for, at Ribe Amt og Bramming Kommune i foråret 2002 i fællesskab besluttede at iværksætte TIPO-programmet omkring en 6-årig dreng med diagnosen "infantil autisme" på en af kommunens skoler.

~~Målsætning-~~

Projektets målsætning er:

- at undersøge, i hvilket omfang metoden har positive effekter i forhold til det enkelte barns udvikling med hensyn til færdigheder og integration.
- at opbygge en specialviden hos medarbejderne, som kan implementeres i de institutioner/ sammenhænge, barnet bevæger sig i.
- at undersøge, hvorvidt teori/viden og metoder samt praktisk erfaring fra arbejdet med TIPO har anvendelsesværdi for integration af børn med særlige behov generelt.

Der er således en forventning om en varig forøgelse af kompetencen i det lokale system - skole / SFO samt behandlingssystem.

~~Formål-~~

Formålet med projektet er at give et barn med autisme intensiv behandling efter det norske "Tidlig Interventions-Programmet i Oslo" (TIPO). Hensigten er at arbejde på gradvis integration i almindelig klasse.

~~Om TIPO.~~

Der er i Oslo efter amerikansk model udviklet programmer til tidlig intervention i forhold til børn med f.eks. autisme, Downs Syndrom samt generel mental retardering. Programmerne udbydes i Norge af bl.a. TIPO Norge A/S, som er en privat klinik. (Se nærmere om programmernes indhold i de vedlagte brochurer).

TIPO-metoden tager sit udgangspunkt i forståelsen af tidlig, intensiv indsats som en afgørende faktor i forbindelse med behandling af børn, som er gennemgribende begrænset i deres funktionsniveau - (intellektuelt, socialt og sprogligt).

Behandlingen bygger på viden om, at centralnervesystemet hos små børn er plastisk og i forandring. Intensiv behandling/ indlæring i denne periode af livet ser ud til at påvirke centralnervesystemets totale funktion og at kunne kompensere for biologiske svagheder.

Der dannes tilsyneladende spor i centralnervesystemet, som medvirker til at effektivisere barnets tilegnelse af nye og gradvist mere komplekse færdigheder.

Programmerne har endvidere udgangspunkt i adfærdsregulerende metoder med det formål at fremme sprogudvikling og en tidlig integrationsproces.

Det er således TIPO's forventning, at tidlig, intensiv indsats på længere sigt giver en bedre prognose for barnets udvikling.

Metoden

TIPO er et moderne skandinavisk adfærdsterapeutisk behandlingsprogram specielt udviklet med henblik på integration i et skandinavisk pædagogisk miljø.

Den intensive træning foregår i en almindelig kommunal daginstitution / skole, og der lægges vægt på et tæt samarbejde mellem familie og fagfolk.

Programmet omfatter som minimum 30 timers 1:1-træning om ugen over det meste af året. Behandlingen skal foregå i normale miljøer, blandt normale børn - og skal omfatte alle vigtige sider af barnets hverdag og funktion.

TIPO-Norge varetager faglig supervision og generel vejledning omkring projektet.

Træningsleder

Der ansættes træningsleder - uddannet pædagog - på fuld tid til at varetage træningen af barnet i dagtilbuddet.

Staff-modellen

TIPO's staff-model udgør den ramme, som behandlingen / indlæringen foregår under.

Staff-gruppen samler alle vigtige personer for barnet til regelmæssig evaluering, planlægning og koordinering.

Gruppen består af: Barnet, dets forældre, træningsleder, evt. andre træningspersoner, institutionens leder, repræsentant fra kommune / amt, klinikvejleder fra TIPO, projektleder og evt. andre.

Der er ugentligt staff-møde mellem forældre, træningsleder, skolens leder og evt. andre relevante personer. Derudover er der regelmæssigt staff-møde med deltagelse af klinikvejleder fra TIPO - typisk en gang om måneden.

Barnet er altid med på staff-mødet.

Fysiske rammer

Det er en forudsætning for projektet, at der findes en institution, som er interesseret i at arbejde med modellen.

I det konkrete tilfælde har Nordre Skole i Bramming sagt ja til at indgå i projektet.

Skolen stiller et egnet lokale samt inventar til rådighed.

Der er endvidere adgang til brug af computer samt videoudstyr.

Indhold

TIPO-programmet tager sigte på gradvis integration i normal klasse.

Barnet er derfor tilknyttet almindelig børnehaveklasse.

Til en begyndelse foregår al træning i 1:1 - situationer i eget træningslokale. Ved mestring af færdigheder arbejdes med gradvis generalisering gennem inddragelse af børn fra den tilknyttede børnehaveklasse (omvendt integration) - ligesom der arbejdes med egentlig integration i forskellige sammenhænge i klassen. (For uddybning se vedlagte pjecer).

Der lægges stor vægt på information omkring projektet i forhold til berørte parter - således er forældre til børn i pågældende børnehaveklasse informeret, ligesom de giver skriftlig tilladelse til, at deres barn må deltage i træningen.

Økonomi

TIPO-programmet koster årligt

132.000 n.kr.

Dertil kommer:

Dækning af rejseudgifter for konsulent fra TIPO til staff-møder samt eventuelle workshops anslået udgift	43.000 kr.
Løn til træningsleder 37 timer/uge	270.000 kr.
Løn til træningsleder i fritid/SFO	88.000 kr.
Tid til samarbejde/ deltagelse i staff-møder for nærmeste samarbejdsparter på skolen	21.000 kr.
Pulje af timer til vikardækning i tilfælde af sygdom hos træningsleder. Anslået udgift	10.000 kr.
Rådighedsbeløb til anskaffelse af stimulus - samt belønningsmateriale til brug i træningen. Anslået udgift årligt	1.500 kr.
Dækning af udgifter i forbindelse med træningsleders deltagelse i relevante konferencer/ seminarer - årligt	5.000 kr.

~~Evaluering-~~

Projektet evalueres 1 gang årligt - i januar måned - med deltagelse af alle relevante parter.

Kontaktpersoner

Er man interesseret i at vide mere om projektet eller deltage i det månedlige staff-møde, kan man kontakte en af følgende personer -

Inger Krog, Skoleinspektør ved Nordre Skole.
Pia Yde, Ledende Psykolog ved PPR i Bramming.

Bramming d. 18.09.02.

Pia Yde.